

ÜZENET

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA

XXVII. évfolyam 19. szám. 2016. október 1.

Ára 0,80 lej

A reformáció hozadéka

A protestánsok számára október 31-e a reformáció emléknapja, mert 1517. október 31-én szegezte ki a wittenbergi vártemplom kapujára 95 vitatételét dr. Luther Márton (1483–1546) Ágoston-rendi szerzetes, helyi városi plébános.

Nem messze Wittenbergtől, de már az államhatáron túl árusította akkor bűnbocsátó céduláit Tetzl János dominikánus szerzetes. E cédulák szövege értelmében a legkülönbébb bűnökre – még el nem követettek is – ígért bűnbocsátást a pápa. Luther a bűnbocsátó cédulák léte és árusításának módja ellen lépett fel. Szerinte a pápa, ha tudná, mit művelnek

dr. Csohány János

(Folytatása a 3. oldalon)

Az Európa-szerte elterjedt nyomdák nagy segítséget jelentettek a reformáció terjedésében

A román állam a vallásszabadságot sérti meg

Kató Béla püspök az egyházak restitúciós helyzetéről tájékoztatta Hans Klemm amerikai nagykövetet

Hans Klemm-mel, az Amerikai Egyesült Államok bukaresti nagyköveteivel találkozott szeptember 13-án Kató Béla püspök. A sepsiszentgyörgyi megbeszélésen Antal Árpád polgármester és Tamás Sándor, Kovászna megye elnöke is részt vett. A találkozó után tartott sajtótájékoztatón a nagykövet elmondta: az Amerikai Egyesült Államoknak három prioritása van Romániában. Az első, hogy az

ország biztonságát elősegítsék. Emellett a nyitott, átlátható kormányzást, a demokrácia és a demokratikus intézmények megerősítését is prioritásnak tartják, a demokráciába beleértve a kisebbségek tiszteletben tartását, a vallásszabadságot, a szólásszabadságot, a szabad gyülekezéshez való jogot.

(Folytatása a 3. oldalon)

A bibliai gazdaság szemlélet világművelő ereje

A mammontól a mannaig – reformátori gazdaságtan és gazdaságetika

A modern világ egyik legnagyobb kérdése továbbra is a mammon, a pénz, ennek látszólagos világművelő ereje. Hogyan viszonyulunk református keresztyénként a pénzhez, a gazdasághoz, mindahoz, amit megmar a rozsda, s elemészt a moly? Írásunkban rácsodálkozhatunk arra, mennyire időszerek, eligazítók, hitben felzabáló, függetlenítő hatásúak a bibliai gazdaságtan több ezer éves igazságai és útmutatásai. De választ keresünk és találunk majd arra is, mit tanítottak reformátoraink és magyar eleink, a 20–21. századi protestáns utódaik a gazdaság, a gazdagság, a pénz, a korrupció jelenségeiről és hitbeli viszonyulásokról ezekhez, hogyan alkották meg az elég és a hála gazdaságetikáját. Szellemi utunkon a Bibliától Genfen át egészen Accráig jutunk, Kálvintól Ravaszig és 2017-ig, a reformáció 500. évfordulójáig.

A protestáns országok többszázados gazdasági fölénye és a hálaetika összefüggése

Egy évszázaddal ezelőtt az azóta világművelő ismertté vált Max Weber megírta korszakos

(Folytatása az 5. oldalon)

Tanulságos igék

A Szentlélekről (X.)

A Lélekkel való betöltekezés

Ef 5,18b

Sorozatunk utolsó részében beszéljünk a Lélekkel való betöltekezésről. Pál apostol különös módon ezt az efézusi levélben épp a részegséggel hozza kapcsolatba. Azt mondja: vannak olyan emberek, akik alkohollal töltkeznek be. Tudjuk, hogy a részegség óriási problémákat okoz világszerte. Ezernyi ember, család életét teszi tönkre, s végül idejekorán érkező halálhoz vezet. Tény, hogy az ital egyfajta menekülés is. Azok az emberek isznak mértéktelenül, akik valamilyen ürességet éreznek a szívükben, s ilyenkor azt megpróbálják mámorral megtölteni. Ám a kijózanodáskor az üresség érzete még nagyobb lesz, az ember ilyenkor még elhagyottabbnak érzi magát, s ezért minden kezdődik előlről: az ember nem tud kitörni ebből az örögi körből.

Az ember próbálja az üres, megkeseredett, egyhangú életét betölteni, mert mindenki vágyik a teljesség után. A kérdés az, miért olyan üres az ember élete, és miért keresi a betöltekezést? Azért, mert az ember Szentlélek nélkül él. Ez még a Paradicsomban kezdődött, amikor az ember elhagyta Istent, az élő vizek forrását, és

ekkor megüresedett a lelke. Az istennélküliség tesz szegénnyé, üressé és nyugtalaná minket.

Az ember menekül a valóságtól, a felebarátjától, Istentől, a nehézségektől. S közben megpróbálja elhallgattatni lelkiismeretét. E menekülésben már semmire sem gondol, hanem megpróbálja az istennélküliséget valamilyen kitöltéssel, az üresség érzését enyhíteni. Ahol a Szentlélek az Istennel való közösséget nem tudja helyrehozni, ott az ember mindig pótlékokat keres. Pál idejében és a mi időnkben is a leggyakoribb pótlék az alkohol. Az efézusi emberek is szerették az ünnepi hangulatot, s ezért általában sok bort fogyasztottak, mértéktelenül ittak. Nem véletlen, hogy Pál figyelmezteti őket, jól gondolják meg, s ne részegedjenek meg. Mert a súlyos következmények nem maradnak el. A test és lélek egyaránt hanyatlásnak indul s az ember arcáról egyre jobban letörlődik az istenképesség.

De itt az ige arról beszél, hogy van egy másik lehetőség is. Nem kell a bortól megrészesedni, mert be lehet töltekezni Szentlélekkel. Ez az egyetlen lehetőség, ami minket igazán boldoggá tehet.

Mivel vagyunk tele? Mi uralja az életünket? Az evés, ivás, szórakozás és élvezet? Pál arra szólít fel, hogy Szentlélekkel teljesedjünk be. Ezt olyan embereknek mondja, akik már hitre jutottak, akik megtértek az Úrhoz. El lehet ezt mondani a mi életünkről is? El lehet mondani, hogy az Úr és az Ő Lelke van életünk középpontjában? Isten Szentleke eljött a világba. Itt a lehetőség, hogy megtöltekezzünk vele. Repesve várja, hogy betölthessen bennünket.

Most már csak arra a kérdésre kell választ adnunk: mit jelent a Lélekkel való betöltekezés a mi életünkben? A Szentlélek által Istennel közösségben élő ember már Isten akaratában leli örömét. Nincs nagyobb öröme, mint szolgálni Istennek. Az ilyen ember már nem a maga, hanem az Isten dicsőségét keresi. Három dolgot szeretnék megemlíteni, hogy mit is jelent a Lélekkel való betöltekezés.

Egy tücsök által megmentve

A 16. században történt Angliában, hogy egy szegény, nyomorult asszony csecsemőjével ment egy elhagyatott mezei úton. Gyermekeit akarta kitenni. Egy ösvény mögött, az út mellett letette a kendőbe burkolt alvó fiúcskát, és továbbment.

Pár óra múlva arra jött egy fiú, aki iskolából tartott hazafelé. Minden csendes volt, csak

egy tücsök ciripelt oly hangosan, hogy az iskolás fiúnak az a gondolata támadt, megkeresi a tücsköt. A rétre lépett és megtalálta a a fűben fekvő csecsemőt. Felvette és hazavitte. Szülei maguknál tartották és felnevelték.

A megtalált és felnevelt csecsemő derék férfiúvá növekedett. Thomas Gresham (1519–1579) üzletet alapított, Isten mindenben megáldotta, amibe csak belekezdett. Akkoriban Erzsébet királynő uralkodott Angliában, aki gyakran kikérte ennek az okos és megbízható embernek a tanácsát. Sir Gresham volt a királyi börze megalapítója. Isten csodálatos végzésére való emlékezésül Gresham tücsköt állított fél házára szélkakasként.

Isten tervéről, gondviseléséről a Szentírás azt tanítja, hogy az Ő akaratától semmi sem történhet. Jézus ezt a gondolatot szemléletesen így fejezte ki: „De fejeteknek egy hajszála sem vész el”. (Lk 21,18)

BL

Sík Sándor

Csitt!

Ring a tó és reng a tón
Álmodón a bárka.
Kinn a parton ríkatón
Cserreg egy madárka.

Ring a lelkem, mint a tó,
Dajka-ujjú szellőn.
Minden olyan biztató,
Békesség-lehelő.

Csitt te, csitt te bús madár
Odakint az éjben!
Most az Isten muzsikál
Ily halálos szépen.

Hűségesen és szorgalmasan járjunk a gyülekezetbe, mert a Szentlélek itt formálja, alakítja az életünket. Itt egy szent benzinkút van, ahol újra és újra teletankol minket az Úr. Aki nem jár hűségesen és rendszeresen a gyülekezet alkalmaira, az ne csodálkozzék, hogy nem lesz telve Isten Szentlelkével.

Második fontos dolog a naponkénti igeolvasás. Akinek a Bibliája csukva marad, és por lepi be, az egészen biztos, hogy nem fog betöltekezni Szentlélekkel. Amikor a Bibliát olvassuk, akkor a Szentlélek erőterébe kerülünk.

A harmadik az imádság. A káténk határozottan tanítja: Isten csak azoknak adja kegyelmét és Szentlelkét, akik azt szívbeli fohászadásokkal szüntelenül kérik, és ezért neki hálát is adnak. Tudjuk, Kálvin sokat imádkozott a Szentlélek kiadásáért, és a gyülekezetet is mindig arra buzdította, hogy minél többet és minél buzgóbban imádkozzon ezért. Jézus is azt mondja, hogy a mi Atyánk szívesen ad Szentlelket azoknak, aki ezt tőle kéri.

Végül mi lesz a gyümölcse mindennek? Először is ez személyes életünk számára nagy szerű dolog. Mert ez megtartást, üdvösséget jelent. Ha a Szentlélek betölt, akkor lesz békességünk és örömünk. Másodszor: a Lélekkel való betöltekezés közösséget teremt. Vágyunk a közösség után, hogy együtt hallgassuk az Igét, együtt énekeljünk, kiránduljunk, imádkozzunk. Akikben ott van Isten Lelke, azok szeretik egymás társaságát, szívesen vannak egymással, szeretnek beszélgetni. A Szentlélek által kimunkált közösségben nincs kicsi és nagy, itt mindenki egymást különbnek tartja magánál, és mindenki szívből szereti egymást.

Az Isten Lelkével betöltekezett ember Isten dicsőségére él. Ha valaki bortól részegedik meg, gyalázatára lesz Isten nevének. Az ilyen ember sok más bűnt is elkövet: veszekedés, gyilkosság, paráznaság stb. De aki Szentlélekkel töltekezik be, az hálát ad Istennek, és minden helyzetben Isten dicsőségét kívánja munkálni. Hiszen Isten is arra a célra teremtett minket, hogy őt dicsőítsük és magasztaljuk. Ezért arra biztatlak benneteket az apostol szavával: teljesedjétek be, töltekezzétek be Szentlélekkel!

Lőrincz István

A reformáció hozadéka

(Folytatás az 1. oldalról)

a nevében, akkor bizonyára megtiltaná a bűnbocsátó cédulák árusítását.

A könyvnyomtatás Európában akkor már hetvenéves múltra tekintett vissza, Németországban és másutt számos nyomda működött. Az élelmes nyomdászok rögtön kinyomtatták Luther tételeit latinul és németül, ami így hihetetlen rövid idő alatt elterjedt szerte Nyugat-Európában és kirobbantotta a reformációt, amit Luther eredetileg egyáltalán nem akart. Akár azt is lehet mondani: fejlett könyvnyomtatás nélkül nem lett volna reformáció.

A következő években a kibontakozott reformáció az egyház megújítását tűzte zászlajára. A Biblia és az azzal megegyező egyházi hagyomány alapjára óhajtotta visszaállítani az egyházat (reformáció = visszaalakítás). Valójában Luther és a többi reformátor tudtán és akaratán kívül modernizálta az egyházat. Saját koruk követelményeinek, gondolkodásának megfelelőjére alakították, más szóval korszerűsítették a nyugati egyházat.

Elismert felekezetek

Három fő iránya bontakozott ki és terjedt el a reformációnak: az evangélikus, más néven lutheránus, a református vagy kálvinista és az anglikán, amit VIII. Henrik angol király vezetett be országában. Két mellékiránya is volt a reformációnak, az egyik az anabaptista, ami azonban parasztháborút robbantott ki Németországban és felkelést Németalföldön. Ezt leverték, követőit kiirtották, későbbi hívei kis békés

közösségekben éltek többnyire üldözöttek vagy alig megtűrten. Ők a gyermekkeresztiséget elvetették, és csak felnőtteket kereszteltek.

A másik mellékirány az antitrinitárius, azaz Szentháromság-tagadó, későbbi nevén unitárius irányzat, amit csupán Lengyelországban tűrtek meg egy ideig, és Erdélyben élveznek 1568-tól törvényi védelmet. Ma Erdélyben és Csonka-Magyarországon működik unitárius egyház. A reformáció korában sokszor fegyveres küzdelmeket vívtak egymással a római katolikus és az evangéliumi felekezetek követői. Ezek nem csupán vallásháborúk, hanem annak örve alatt hatalmi harcok voltak.

Erdélyben történt meg a történelemben először, hogy 1551 és 1571 között négy felekezettel ismert el egyenjogú, törvényesen bevett felekezetnek az országgyűlés, a római katolikus, az evangélikus, a református és az unitárius.

Eretnekség és kiátkozás

A római katolikus egyház sem tudott ellenállni teljesen a reformáció kihívásainak. A tridenti zsinaton (1545–1563) elhatárolta magát a reformációtól. Az ahhoz csatlakozottakat eretneknek nyilvánította, és kiátkozta a római katolikus egyházból, majd megindította az ellenreformációt, ami a 18. század végéig tartott, és sok véres és vértelen erőszakkal kényszerített vissza sokakat a magát egyedül üdvözítőnek nevező római egyházba. Ugyanakkor a tridenti zsinat számos, a reformáció által kifogásolt dolgot elhagyott vagy átalakított, így megszüntette a bűnbocsátó cédulák árusítását. A reformáció késői eredménye volt a római katolikus egyházban a II. vatikáni zsinat (1962–1965), amely számos újítást vezetett be, így az anyanyelven történő misézést, a köte-

lező prédikálást, a protestánsokat eretnek helyett elszakadt testvéreknek nyilvánította, velük az igehirdetéses közös istentiszteletet engedélyezte.

Anyanyelvű szertartások

Az evangéliumi egyházakban a reformáció megvalósította az anyanyelvű szertartásokat, amiket ráadásul egyszerűsítettek. Az istentisztelet középpontjába az igehirdetés (prédikáció) került. A Bibliát anyanyelvre fordítva adták az egyháztagok kezébe. Tömeges népoktatást vezettek be, hogy az emberek tudják olvasni a Bibliát és a nagyszámú kegyességi iratot, és ez az általános művelődés útját is megnyitotta. Magyarországon a reformáció századában 29 nyomda működött, ebből egyetlen volt katolikus, a többi protestáns. A protestáns egyházközösségekben négyosztályos elemi, ún. nemzeti iskolákat állítottak fel, amelyekben nemzeti nyelven folyt az oktatás, a középfokú és felsőfokú iskolák oktatási nyelve latin volt. Ugyancsak a reformáció századában Magyarországon 138 latin iskola létezett, abból 134 protestáns volt és mindössze 34 római katolikus. A protestáns egyházakban megszűnt a hierarchikus egyházi vezetés, nem létezett külön papi rend, amely közvetítő lett volna Isten és a hívők között. Az egyetemes papság elve érvényesült, mely szerint minden hívő ember pap. A lelkészek tanultságuk okán, szakemberként végezték és végzik ma is a lelkészi szolgálatot. Még további számos tanítása volt a reformációnak, ami hihetetlen vallási megújulást, szellemi, kulturális, technikai és társadalmi haladást tett lehetővé, amik nélkül elképzelhetetlen lenne korunk élete.

A román állam a vallásszabadságot sérti meg

(Folytatás az 1. oldalról)

Klemm szerint a harmadik prioritás a gazdasági prosperitás elősegítése. A nagykövet a romániai restitúció kapcsán kijelentette: az Amerikai Egyesült Államok 1990 óta követi a folyamatot, mivel hisz a tulajdonjog sérthetlenségében, azonban a nagykövet nem fűzött semmilyen megjegyzést a restitúció jelenlegi állásához.

Kató Béla püspök a sajtótájékoztatóján elmondta: a nyár elején az Amerikai Egyesült Államokban találkozott azokkal a képviselőkkel, szenátorokkal, akik 2014-ben támogató levelet írtak a Mikó-per kapcsán. A látogatáskor kiderült, a képviselők keveset tudtak az ügy lefolyásáról. Szeptember elején a restitúciós bizottság egy nap alatt 12 ügyben 12 elutasító választ küldött az egyházkerületnek, mindegyikben az egyházkerület jogutódlását kérdőjelezi meg. A püspök emlékeztette a nagykövetet: a protestáns egyházak 500 éves történelemmel rendelkeznek, jövőre

ezt ünneplik világszerte. Erdélyben annak az egyháznak a történelmét és múltját veszik el, amelyik 500 éve jelen van a társadalom életében. Az, hogy ennek az 500 éves intézmény-

nek a jogfolytonosságát megkérdőjelezi, nem méltó ünneplése a reformációnak.

„A mi egyházunk felfogása szerint ha diakóniával, oktatással nem foglalkozhatunk, az a vallásszabadság korlátozása. Ha nincs megadva az a jog, hogy gyerekeket neveljünk, és embereket gondozunk a szerint a bibliai mérce szerint, amit mi megismertünk, és ami szerint élünk, ez a vallásszabadság súlyos megsértése. A mi egyházunk az élet istentiszteletében való részvételt hangsúlyozza” – jelentette ki a püspök.

Kató Béla azt is elmondta a nagykövetnek, hogy a reformátusok lojális állampolgárok, akik kiállnak a jogaikért. Az Amerikai Egyesült Államok a demokrácia és a vallásszabadság mellett sokszor hitet tett, de konkrét mindennapi lépésekkel szeretnék ennek eredményeit látni itthon is. A püspök szerint perek százai terhelik jelenleg a református egyházat, amelyekbe kezdenek belefáradni, különösen az a fásztó, hogy amennyiben a helyzet megengedi, akkor jogtiprásokra is sor kerülhet. Kató Béla szerint Hans Klemm hamarosan Kolozsvárt is fel fogja keresni, ígérete szerint a püspöki hivatalba is el fog látogatni, ahol a visszaszolgáltatások ügyéről részletesebben is tájékoztatni fogják.

Kiss Gábor

Könyvbe foglalta a lélek ünnepét

Idén nyáron került ki a nyomdából, nemrég mutatták be Koncz László Ferenc backamadarasi lelkész *A csend ajándéka* című áhítatos könyvét. Határozottan hiánypótlónak nevezik ezt az egyházi előljárók, hiszen az elmúlt negyed évszázad alatt csupán egyetlen hasonló jellegű könyv jelent meg.

Lelkéből származó igemagyarázatot adott az emberek kezébe Koncz László Ferenc backamadarasi lelkész, a Küüllői Református Egyházmege espereshelyettese – így jellemezte a kész munkát Bíró István esperes. A címet pedig Isten ajándékozta, hiszen ebben a rohanó világban olyan ritka a csend, az igemagyarázásra jutó idő, így ez valóban egy ajándék. Egy lelkésznek van gyülekezete, temploma, iskolája, bibliorái, különböző tevékenységei, de egy református lelkésznek örökké tartó feladata az Igével való foglalkozás. Ehhez, a Biblia megértéséhez, Isten Igéjének olvasásához nyújt nagy segítséget Koncz László óriási munkája – méltatta az esperes a könyvet, amelynek számos más címet is lehetett volna adni. Koncz László húsz éve szolgál Isten kertjében, de ezt teszi összesűrítve ebben a csodálatos könyvben is, az Istentől kapott csendet Isten kenyere formájában adja tovább azoknak, akik szeretik azt olvasni.

Az élet van benne ebben a könyvben – véli Bíró István esperes (jobbról)
Koncz László Ferenc (balról) könyvről (Gligor Róbert László fotója)

Ez a könyv folyamatos igemagyarázat, amely János evangéliumát, a jánosai levelek egy részét veszi alapul, és darabonként, igeszerűen magyarázza a szeretet apostolának lelkéből származó, Istentől kapott Igét. Az ő munkája mindannyiunk számára az év minden napjára néhány percnyi ajándék lehet.

Hasonló könyv 1990 óta egyetlen született, de az sem ebben a formában, ezért hiánypótló a

szertő. Amikor már mélyen benne volt a bibliai igék magyarázásának munkájában, akkor jött rá, hogy ez számára egy ajándék, és ezt a csendet szeretné elajándékozni mindenkinek, mert „a csend a lélek legszentebb ünnepe” ebben a világban.

Most, hogy annyi munka, verejték és imárában megfogható, nyomtatott formában is kézbe veheti első, de remélhetőleg nem utolsó könyvét,

Koncz László hálás Istennek, hogy megadta neki ezt az ajándékot, és ő ezt továbbadhatja másoknak, de hálás az egyházmegyei tanácsnak, amely rábólintott a könyv kiadására, és Bíró István esperesnek, aki vállalt minden kiadással járó adminisztratív munkát. De köszönet illeti családját, amely elfogadta azt, hogy a munka miatt néha hiányzott otthonról, és természetesen a gyülekezetet, mert csak úgy juthatott el az Igével a hívekhez, ha először hozzájuk fordult.

A könyv anyagát két év alatt írta meg és állította össze a backamadarasi lelkész. Ezer példányban jelent meg az Erdélyi Református Egyházkerület kiadásában, a kolozsvári Misztótfalusi Kis Miklós Református Sajtóközpont nyomdájában.

Koncz László olyan alázatos munkát végzett, mint Krisztus, amikor megmosta tanítványai lábát, minden napra ajándékot adott valamennyi magyar testvér kezébe, olyan könyvet, amelyben „az élet van benne, az örök élet” – summázta Bíró István esperes.

Gligor Róbert László

Iskola: egyházunk ébredésének fellegvára

Iskolakezds után újra napirendre kerül a szülők kérdése: foglalkozzanak-e gyermekeikkel, átvegyék-e velük esténként az iskolai tananyagot, üljenek-e le melléjük tanulni?

A szülőket általában ez a kötelességérzet hatja át, no meg olykor a csalódottság, ha azt látják, hogy gyermekük a tanulásban nem áll az élen. Az a gyermek, aki sírva, rettegve tanul türelmetlen, minden pillanatban rákiabáló szülei mellett – akik képtelenek felfogni, hogy gyermekük miért nincs mindennel azonnal tisztában, és miért nem jegyzi meg azt, amit dühöngve megmagyaráznak neki –, soha nem fog jó eredményt felmutatni. Mert a veréssel fenyegetőző, haragosan kiabáló szülőktől reszkető gyermek minden energiáját arra fordítja, hogy megszabaduljon a tanulás borzalmas kínjától, kényszerétől. S talán a legtöbbjük nem is volna olyan nehéz felfogású, ha nem félne, és ha hagynák nyugodtan gondolkodni.

Leghelyesebb a gyermeket önállóságra nevelni. Gyengéd, kedves szavakkal mindig tudunk meg, mi történt az iskolában, mi a lec-

ke holnapra, s ajánljuk fel a segítségünket. De soha ne erőltessük azt. Ehelyett mindig álljunk a rendelkezésére, ha azt ő maga igényli.

Ne felejtjük el, a tanulás megerőltető testi és szellemi foglalkozás, tehát ne zavarjuk őt munkája közben. Persze szabad, sőt kell is dicsérni. De ha megdicsértük, azért tudtára adhatjuk, ez még nem csúcsteljesítmény, nehogy ezáltal elbízta magát. Fejlesszük ki a gyermekünkben a felelősségtudatot, adjunk neki módot arra, hogy maga gondolkozzék és határozzon bizonyos dolgokban.

Iskolakezds után gondoljunk Démokritoszra, a nagy görög bölcselő szavára, aki több mint kétezer év után is érvényes aranyigazságot tanított: „teremts gyermekednek mosolygó ifjúságot, mert ez bizakodó jókedvet, lendületet visz az életébe. Vered a gyermekedet? A világ is verni fogja. Nem becsülöd benne az embert? Embertársai sem fogják becsülni őt.”

A gyermek gyakran jön haza elkeseredetten az iskolából. Mérgesen adja szülei tudtára, hogy véleménye szerint igazságtalanság történt vele, nem méltányolták, rosszindulatú volt vele a tanár. Magyarázzuk meg ilyenkor: semmiféle sikerhez nem lehet sima úton, akadályok nélkül eljutni, és a legnagyobb emberekkel is

előfordult, hogy nem vették észre zsenialitásukat, félreértették őket. Legnagyobb költőnk, Petőfi majdnem megbukott magyar poézisból, vagy számos ünnepelt színészünk nem jutott be annak idején a színművészeti főiskolára, mert tehetségtelennek találták a felvételi vizsgán.

Pál apostol az efézusai gyülekezethez írt levelében a keresztyén házirendre vonatkozóan a gyermek és szülő közti kapcsolat kérdésében így oktat: „Ti, gyermekek, szót fogadjatok a ti szüleiteknek az Úrban, mert ez az igaz. Tiszteljed a te atyádat és a te anyádat, ami az első parancsolat ígérettel. Hogy jól legyen néked dolgod és hosszú életű légy e földön. Ti is atyák, ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek azokat az Úr tanítása és intése szerint.” (Ef 6,1–4)

Neveljen az iskola olyan új generációt, amely szép, megoldandó feladatnak tekinti az életet, örömet találja a felebaráti szeretetben, eljut a tiszta létezés örömére és az élet feltétlen tiszteletének hitvallására. Neveljen olyan generációt, amely tudatosan együttműködik a teremtő Isten akaratával. Legyen az iskola népünk és egyházunk ébredésének, megújulásának az igazi fellegvára.

Bányai László

A bibliai gazdaság szemlélet világhatalmát ereje

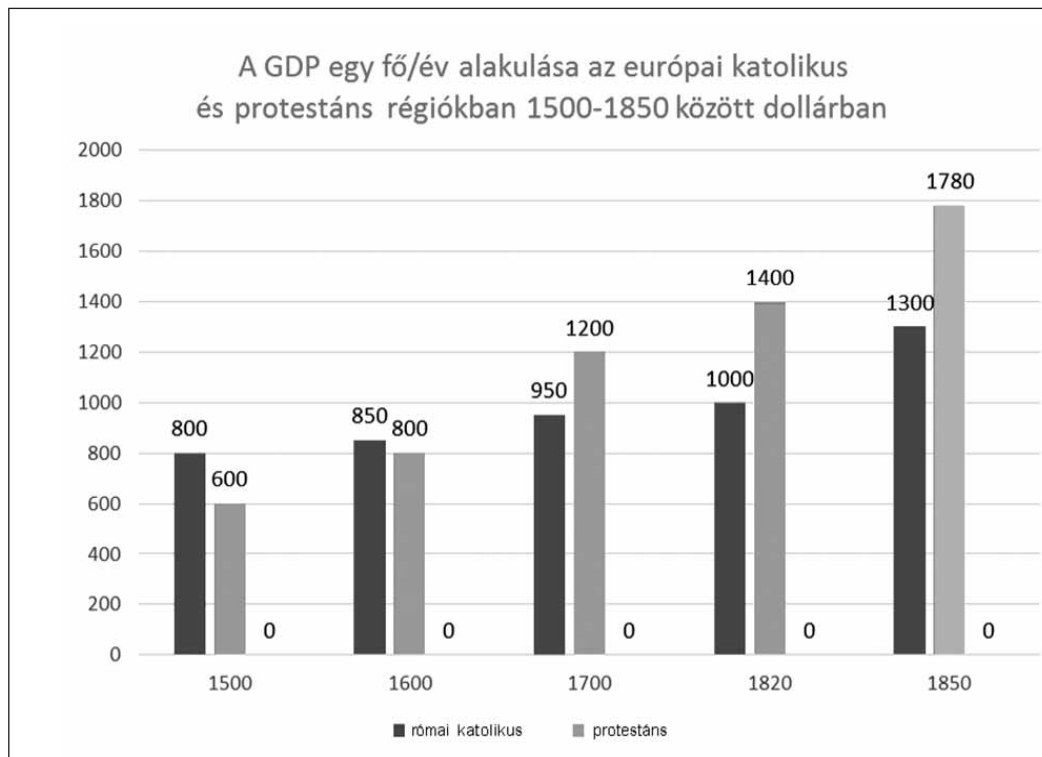
(Folytatás az 1. oldalról)

könyvét a protestáns etika és a kapitalizmus összefüggéseiről. Nem azt állította, hogy a protestantizmus volt a kapitalizmus melegágya, hanem azt, hogy a 16. századi hitújítás hozta magával azt a magatartást, így a puritanizmust, a takarékoságot, a tékozlásmentes gyarapodást, a munka szinte istentiszteletté formálásnak szemléletét, ami a lassú, többgenerációs anyagi felhalmozást idézte elő. A protestáns életmód alapmotívuma a hála volt. Az, hogy Istennek Jézus Krisztusban adott váltságmúve, s ennek hittel való elfogadása révén megszabadultunk hiábavaló életünkötől, s mindent ajándéknak tudunk tekinteni. Az ajándékért pedig hálásak vagyunk, és egész életünket az Úr szolgálatába állítjuk. Ez az alapvető és sajátosan protestáns szemlélet pedig áthatotta az egész életet, így a gazdálkodást és a gazdaságot is.

A mindenért hála etikus alapállását és fantasztikus gazdasági felhajtóerejét további történelmi adalékokkal és érvekkel támasztotta alá a másik nagynevű heidelbergi történész, teológus, a protestáns Ernst Troeltsch, aki szintén korszakos művet írt az 1910-es évek derekán *A keresztyén egyházak társadalmi tanításai* címmel. Weber és Troeltsch történelmi kutatásait aztán napjaink brit gazdaságtörténésze és statisztikusa, az egykor híres holland református egyetem, Groningen kutatójaként negyvenévi kutatással támasztotta alá.

A Maddison-statisztika bizonyító ereje, a hálaetika ereje

Angus Maddison gazdaságstatisztikai kutatásai és az itt közölt ábra azt az összevetést mutatja, amit ő 1500-tól napjainkig precízen feldolgozott. A sötét szín a római katolikus országokat jelöli, azokat, ahol a lakosság többsége

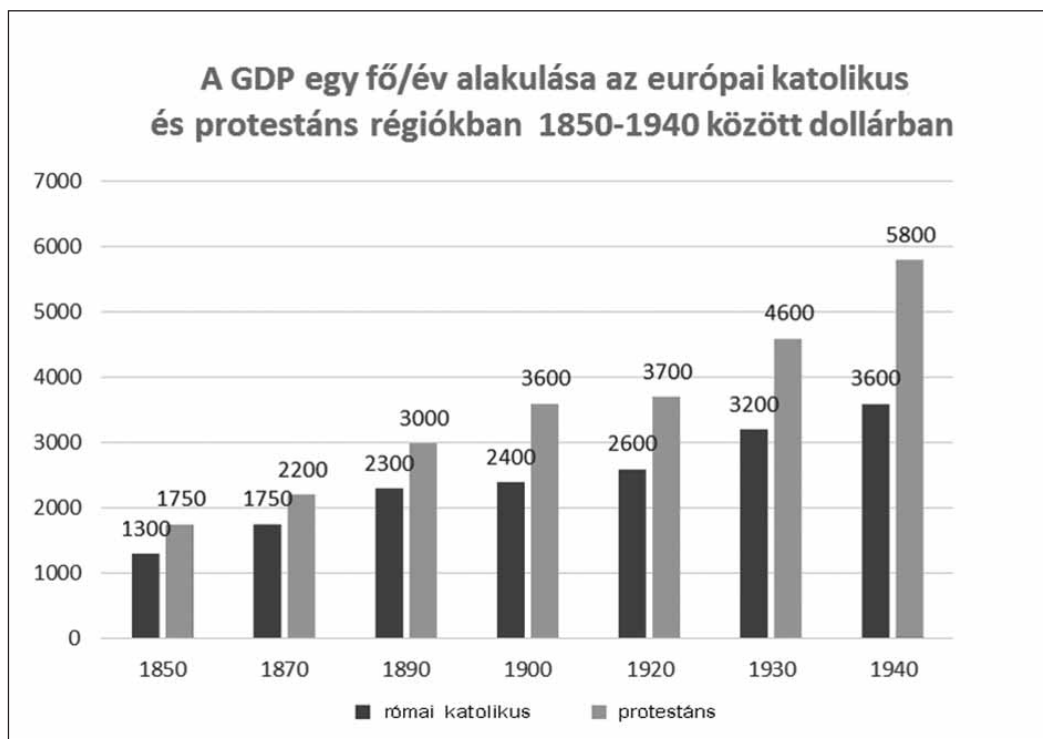
katolikus volt (Itália, Spanyolország, Portugália, Franciaország, Belgium, Ausztria, Írország), a világos szín a protestáns többségű országokat mutatja (Dánia, Svédország, Norvégia, Finnország, Anglia, Németország, Hollandia, Svájc). A reformáció kora és 1850 között Maddison első ábrájának értelmezéséhez hozzátartozik még, hogy a jelzett időszak végén (1850) a három vezető protestáns országban a katolikusok százalékaránya az összlakossághoz képest 1%, a négy vezető katolikus országban pedig hasonló a protestánsok aránya a katolikus többséghez viszonyítva.

Maddison mértékegysége az egy főre eső nemzeti jövedelem, a GDP volt, aminek pozitív irányú változásával és folyamatos növekedésével bizonyította a protestáns hálaetika, etikus gazdaság szemlélet és a gazdálkodás fantasztikus értékkepző, anyagiakban, materiális javakban is mérhető, kimutatható „fölényét”. És azt, hogy a lelki, spirituális töltés, valamint az anyagi gyarapodás között szoros

összefüggés áll fenn, megcáfolva, de legalább is kérdésessé téve ezzel minden más gazdaságtörténelmi koncepció kizárólagosságát. A Maddison-ábrákból napnál világosabban kiderül, hogy a gazdasági életnek nemcsak a nyers érdek, az önző nyereségvágy, a kíméletlen vad kapitalista harácsolási ösztön lehet felhajtó ereje, hanem a hit és annak hálaiban megmutatózó munkálkodása is. Az ábrán, amit itt közlünk, jól látható, hogy kb. az 1600-as évek közepére, illetve 1700-ra érték be Európában, a protestáns országokban a hálaetika erőteljes gazdasági gyümölcsei, a prosperitás mutatói. Akkorra a protestáns országok átlag GDP-je 1200 dollár/év, a katolikus országoké 950 dollár/év. A 250 dolláros átlagkülönbség rohamosan növekszik. 1820-ban már 400 dollár a különbség a protestánsok javára, 1850-ben 480 dollár. 1940-ben viszont már 2200 dollár a protestánsok javára.

Maddison gazdaságpszichológiai, gazdaságpszichológiai és gazdaságetikai kutatásai egyértelműen mutatják: a hitnek és a keresztyén életmódnak, az elégnek, a megelégedésnek és hálaának kulcsszerepe volt Európa gazdasági fellendülésében. A legnagyobb lendületű GDP-növekedés a századok alatt a sokáig többségében református Svájcban volt, az 1600-as évekhez képest 330%, míg e vizsgált időszakban a leginkább prosperáló katolikus országban, Itáliában mindössze 160%. 1850–1940 között a protestáns országok átlagos növekedése 223%-os volt, a római katolikus országoké 137%. Maddison kutatásai bebizonyították, hogy a protestantizmus olyan gazdaság szemlélettel és gazdálkodási magatartással, etikával ajándékozta meg a világot, ami a tisztességes, a korrupció- és uzsoramentes gyarapodás, az észszerűség, a felelősség, s az igazságosság elvei mentén nemcsak gazdaságot, hanem világtörténelmet formáló erővé is vált. Ennek hátterében sokkal több minden van, mint biográfia, szociokulturális fejlődés, gazdasági geográfia. Úgy mondhatjuk: a protestáns hitbeli szocializáció csodájával állunk szemben.

dr. Békefy Lajos

Keresztyének üldöztetésben

A migráció kezdete óta állandóan kapjuk a híreket arról, hogy a Közel-Keletről folyamatosan érkeznek a bevándorlók Európába. Közéjük vegyülve számos terrorista lépi át a határokat, akik – már számtalan esetben bebizonyosodott – terrormerényleteket követnek el. A migráció és a terrorizmus kéz a kézben jár – mondják egyre többen, és valószínűleg így is van. Am arról már keveset hallunk, hogy vannak olyanok is, nem kevesen, akik valóban azért kényszerülnek elhagyni lakóhelyüket, mert elviselhetetlenné vált az életük. Közéjük tartoznak többek között azok a közel-keleti keresztyének is, akik a Szadám Husszein által irányított Irakban – de több más arab országban is – békességben éltek. A diktatúrák összeomlásával és a káosz eluralko-

dásával, valamint az Iszlám Állam megjelenésével az arab térségben élő keresztyén lakosság a töredékére zsugorodott. A többmillió tömegből alig vannak már néhány ezren, a többiek a háború áldozatai lettek, vagy kénytelenek voltak elhagyni lakóhelyüket. Egy nehéz sorban élő iraki keresztyén család életét, valamint a törökországi keresztyének helyzetét igyekszik bemutatni a Krisztusi Szolidaritás (CSI) mozgalom egyik hírlevele. A CSI egy keresztyén emberi jogi mozgalom a vallásszabadságért és az emberi méltóságért, amely a nehéz helyzetben, háborús övezetben élő keresztyéneknek igyekszik anyagi támogatást, illetve jogi segítségnyújtást biztosítani.

Irak: az Iszlám Állam kétszer foglalta el a faluját

Khalíl Shaaya a fenyegetések ellenére is a hazájában akar élni. Amikor az Iszlám Állam (IS) 2014-ben első ízben rohanta le Telskufot, a szülőfaluját, ő akkor sem hátrált meg. A második, 2016. májusi támadás után is maradni akart.

A most 53 éves Khalíl Oraha Davud Shaaya már gyermekként átélte a szenvedést. Még csak hatéves volt, amikor az édesapja 1969-ben súlyosan megsebesült egy rivalizáló bandák közt kitört lövöldözésben. 1974-ben apja új állást kapott, ezért az egész család Bászrába költözött.

1981 nyarán aztán az iraki–iráni háború visszaüzte őket a kurd határ közelében fekvő Telskufba.

Khalíl nehéz gyermekora ellenére mindig becsületesen élt, három gyermekét jó iskolákba járatta, és keményen dolgozott, hogy biztosítsa keresztyén családjának a megélhetést. Ezért tudott nemrég házat venni Telskufban.

És mi maradt meg mindebből? „Már 11 évesen dolgoztam. Minden, amit megszereztem, egyetlen éjszaka alatt semmivé lett” – sóhajt föl beletörődve a változathatatlanba. Khalíl sosem

felejt el a 2014. augusztus 3-ról 4-re virradó éjszakát, amikor az Iszlám Állam (IS) megtámadta Szindzsárt, a jezidi várost és Telskuf keresztyén falut is.

Épp időben tudta elmenekíteni a családját. Kilencen zsúfolódtak egy autóba, ami a kurd Dohukba vitte őket, ahol a káld katolikus egyház kultúrközpontjában kaptak menedéket.

A kurd pesmergacsapatok két hét múlva kiszorították a dzsihadistákat Telskufból. De sem Khalíl, sem a társai nem mehettek vissza a szülőfalujukba: „A házainkat katonai célra lefoglalták. Csak annyit engedtek meg nekünk, hogy röviden körülnézzünk az otthonainkban.”

Khalíl családja még most is szeretne visszaköltözni Telskufba. 2016. május 3-án azonban a remény utolsó szikrája is kihunyt. Az Iszlám Állam ezen a napon újra megtámadta a keresz-

tyén települést, de a kurd pesmerga pár óra leforgása alatt ismét kiüzte őket onnan.

Az épületekben hatalmas kár keletkezett. Házak tucatjait rombolták le. „Az én lakásom is találatot kapott. Visszatérésre gondolni sem mertünk – mondja a háromgyermekes édesapa, megkérdőjelezve az IS-akciót: – Szemtanúk amerikai repülőket láttak a dzsihadisták konvoja fölött. Akkor miért nem akadályozták meg a rombolást?”

Khalíl családja jelenleg rossz körülmények között tengődik Dohukban. Két másik családdal zsúfolódnak össze egy kis házban, amelynek csak egyetlen konyhája és fürdőszobája van. Ráadásul a bérleti díjat sem tudják fizetni. „Csak a feleségem könyvelői keresetéből élünk. De 2015 decembere óta ő sem kap fizetést – magyarázza a nehéz körülményeket. – Ráadásul a gyerekek helyzete is kilátástalan, mert a Moszulban megkezdett tanulmányaikat itt nem tudják folytatni.”

A család korábban bármikor kivándorolhatott volna. Erre minden okuk megvolt. A Telskuftól jó 30 km-re fekvő Moszulban ismeretlenek többször életveszélyesen megfenyegették Khalílt. Egyszer épphogy sikerült elmenekülnie a feleségével. „2007-ben 50 ezer dollárt adtak a földemért, később ebből építettem a házunkat. Abból kivándorolhattunk volna. Akkor föladtam a vállalkozásomat is, amit már nagyon megbántam” – törnek föl belőle az érzelmek. Még 2015 októberében is elmehettek volna Franciaországba, de ő visszautasította az ajánlatot, mert még mindig bízott abban, hogy visszatérhetnek Telskufba.

A pénztelenség, gyermekei jövőjének bizonytalansága, az iraki és kurd kormány, de a nemzetközi szervezetek iránti bizalom elvesztése miatt Khalíl egyre inkább hajlik arra, hogy meggondolja magát: „Vannak rokonaink külföldön. Már kérték a befogadásunkat Németországban, Amerikában és Ausztráliában is. Elküldtem az ehhez szükséges összes dokumentumot. De gyors ügyintézésben nem reménykedhetek.”

Törökország: gyűlölt keresztyének

A törökök sosem bántak kesztyűs kézzel a vallási és etnikai kisebbségekkel. Az Európát jelenleg sújtó menekültválság miatt megint fogy a levegő a keresztyének körül.

A török alkotmány egyértelműen rögzíti: az ország világi jogállam. A szekularizmus széles körű értelmezésében egyház és állam szigorúan elválik egymástól. Ezzel szemben a török állam azért ellenőrzi a vallásokat, mert így biztosítja azok semlegességét.

Az alkotmány által szavatolt vallásszabadság csakis szűk határok közt értendő, melynek káros hatásai sújtják a keresztyén kisebbséget. Az állam papok, lelkészek és keresztyén hitoktatók képzését sem engedélyezi. Templomok építését is akadályozzák. A katedrálisokat és kápolnákat régebben és most is elkobozzák vagy lebontják.

A keresztyének mindennapjait megkeseríti, hogy munkakeresés esetén vagy köztisztviselői

állás megpályázásakor hátrányos helyzetbe kerülnek pusztán a vallásuk miatt.

A súlyosbodó helyzet új nacionalizmust gerjeszt. Güzelmansur katolikus teológus fejtegetése szerint „ami nem iszlámista vagy nem a »törökség« egyértelmű része, az csak gyűlölt ellenség lehet”. A keresztyének elutasítása a fenntartható együttélés veszélyforrása. 2015 végén a radikális muzulmánok Isztambul és több más város utcáin tüntettek. A plakátokon és zászlókon a karácsonyt becsmérlő jelszavakat lehetett olvasni. Az egyik lobogón például egy keresztre feszített Mikulás-szörny volt látható. A múlt hónapokban egyre több papot és templomot támadtak meg. 2015. szeptember 10-én előbb szidalmazták, majd megverték a protestáns Batikent-Bereket templom vezető lelkészét Ankarában. Mindössze egy héttel korábban ismeretlenek a modern szellemű Izmir város Torbali baptista templomának lelkészére löttek rá vadászfegyverrel, aki csodával határos módon sértetlenül megúsza a merényletet.

A samsuni Agape Church Foundation tagjait 2016 februárjában érte támadás, amikor négy férfi rájuk akarta törni a bezárt kaput. A 2015. augusztusi kampány során 15 protestáns templom 20 lelkésze kapott az Iszlám Állam (IS) szóhasználatára utaló életveszélyes fenyegetést e-mailben, SMS-ben és a Facebook közösségi oldalon. Sok jel mutat arra, hogy a tettesek mögött radikális iszlámisták állnak.

A politikai tárgyalásokon nagyobb súlyt kell fektetni az emberi jogok tiszteletben tartására. Az emberi jogok valódi helyzetét pontosan megmutatja az, ahogy egy nemzet a kisebbségeivel bánik. Cem Özdemir, a németországi Zöldek pártelnöke figyelmeztet rá, hogy nem szabad megfélemezni a törökországi keresztyénekről. Az európai menekültpolitika zászlóvivője, Angela Merkel német kancellár 2015. július elején, a ramadán ünnepén ezt nyilatkozta: „Nyilvánvaló, hogy az iszlám már Németország része.” A kancellár felszólított a vallások kölesönös tiszteletére. Csak remélni lehet, hogy ugyanezt követeli az időközben fölértékelődött Törökországtól is.

Napórák erdélyi református templomokon (I.)

Az erdélyi napórákultúrának a hagyománya a 15. századig nyúlik vissza (Kolozsmonostor, 1449, 1. ábra). A következő századokban elsősorban a templomokra kerültek napórák. A 18. századtól kezdve a napórák megjelentek civil épületeken is, főúri kastélyokon (Magyarcsesztve, Görgényszentimre, Odvas), kastélykertekben (Enyedszentkirály, Bonchida), majd a 19. századtól kezdve középületeken is, például városházán (Temesvár, Szatmárnémeti), iskolákon (Medgyes, Székelyudvarhely, Resicabánya) vagy magánépületeken (Vízakna, Bögöz stb.).

Sajnos, a legtöbb esetben nem tudja senki, hogy mikor készült a napóra, kivéve, ha a napórán fel van tüntetve a készítés éve (1. ábra). Levéltári feljegyzésekben lehetne rábukkanni festékanyag, állványépítés vagy munkadíj-kifizetési számláknál, feljegyzéseknél.

De hogyan is kerültek napórák az erdélyi templomokra?

Rövid napóratörténet

A legrégebbi csillagászati és egyben időmérő eszköz a napóra. Az egyiptomiak obeliszkeket építettek már 5000 évvel ezelőtt. Ezek lassan mozgó árnyékát időmérő napóráként használták.

A napóra legrégebbi írásos említése a Bibliában található (Kr. e. 700 körül), a 2Kir 20,9-ben:

„Ez leszen jeled az Úrtól, hogy ő megcselekedti ezt e dolgot, melyről szólott néked: akarod-é, hogy az órának árnyéka előmenjen tíz grádussal, vagy hogy visszatérjen tíz grádussal?”

A középkorban nemigen léteztek időmérő eszközök, amelyek bárki számára hozzáférhetőek lettek volna, csupán a napórák. Azok az emberi tevékenységek, amelyek a napi idő mérését igényelték, többnyire a vallásos szertartások voltak, így a napórák leginkább templomokra kerültek. Ezek egyszerű szerkezetűek, amelyeknél az árnyékvető merőleges a falra, és az óralap 12 egyforma részre van felosztva (1. ábra). Hiszen a Biblia világosan leírta (Jn 11,9): Avagy nem 12 órája van-e a napnak?

Európában történt még valami, ami igen nagy hatással lehetett a napórák elterjedésére. Miután a törökök bevették Konstantinápolyt, 1456-ban elindultak Európát meghódítani. III. Calixtus pápa 1456. június 29-én, a nándorfelhérvári (ma Belgrád) csata megkezdése előtt három nappal bullát adott ki, amelyben elrendelte, hogy a szokásos reggeli és esti harangszón kívül délben is kongassák meg a harangokat azért, hogy ha már hadsereget nem tudott összegyűjteni, bár imádkozásra buzdítsa a híveket a török veszedelem ellen.

Nándorfelhérvárnál Hunyadi János útjukat állta, szétverve II. Mehmed százezer hadseregét. E siker után a déli harangszót előíró bulla érvényben maradt, de most már nem a könyörgést, hanem a győzelmet hirdette: minthogy Isten győzelemre segítette a keresztények fey-

vereit, a déli harangszó alatt elmondott imák egyben a hálaadás imái legyenek.

Hogyan lehetett megállapítani, hogy mikor van dél, mikor kell megszólalniuk a harangoknak? Akkoriban csakis napórával. Így valószínűleg minden katolikus templomra napórát kellett tenni.

A reformáció idején az egyházközségek egy része – templommal együtt – áttért az

1. ábra

új (református, evangélikus) hitre. Májig tisztázatlan kérdés, hogyan viszonyultak az új vallások a meglévő napórákhoz és a déli harangszóhoz. Volt erre szabály, vagy minden pap úgy tett, ahogyan jónak látta? Volt, ahol eltűnt, de volt, ahol megmaradt a napóra, amit minden nagyobb javításnál vagy átalakításnál felújítottak.

Erdély napórái

Erdélyben máig 145 napórát számoltunk össze 127 helyszínen. Ezek közül 79 vallásos jellegű épület, amelyek túlnyomó része templom, néhány pedig parókia. A 79 vallásos jellegű épület közül 41 a katolikus, 13 a református, 3 az unitárius, 12 az evangélikus és 10 az ortodox felekezethez tartozik.

Erdélyben tizenkét református templomnál találunk napórát, egyről pedig csak gyanítjuk, hogy az lehetett. Kolozs megyében Tordán, Bánffyhunyon, Magyargyerőmonostoron és Kalotaszentkirályon; Hargita megyében Fiafalván és Nagyalambfalván, Maros megyében Nagykenden és Héjjasfalván, Kovászna megyében Kálnokon és Kézdimartonfalván, Fehér megyében a magyarigeni református parókian, Szilágy megyében Szilágynagyfaluban.

Érdemes megemlíteni a marosnagyfalvi református templomot, amelyen ugyan ma már nincs napóra, de biztosan hogy volt, hiszen Orbán Balázs látta, és lerajzolta, illetve részletesen leírta az 1871-ben megjelent *Székelyföld leírása* könyvének az *Aranyosszék* kötetében.

Keszthelyi Sándor magyarországi csillagász (*Erdély napórái*, 2015) egy régebbi forrásra hivatkozva (Várady József, 1984) megemlíti egy napórát a jákóhodosi református templomon (Bihar megye): „A templom déli falán 2 méter magasban napóra van. Egy kör alakú mezőben sorakoznak a sötét festékekkel felvitt római számok: V–XII–VII. Árnyékvetője nincs, de a pálca korábbi helyét lyuk jelzi a kör közepén.”

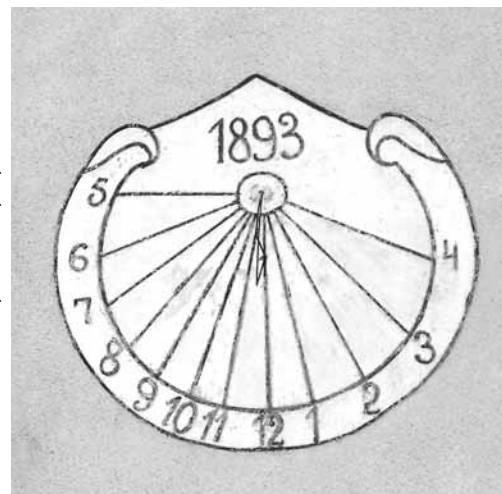
A ma is meglévő 12 napóra közül egyesek nagyon régiek, elhanyagolt állapotban vannak, másokat pedig nemrég újítottak fel, de sajnos nem túl sok szakértelemmel. Nem is csoda, mert nálunk nagyon hiányos a napóra-szakirodalom, és egyáltalán a napórákultúra.

A bánffyhunyadi templomon tulajdonképpen két napóra van, a szentély két, egymás mellett lévő támpillérén. Nagyon régieknek tűnnek, a számozás alig látható, árnyékvetők nincsenek.

Torda, Magyargyerőmonostor, Kalotaszentkirály és Nagyalambfalva esetében a napóra a templom tornyán van. Ma fel vannak újítva, jól látsza-

nak messziről. Sajnos felújításkor a szaktudás hiánya (pl. az árnyékvető merőleges a falra) odavezet, hogy egy év leforgása alatt csak néhány hétig mutatják megközelítőleg pontosan az időt, sőt akár 2 órás eltolódás is lehetséges.

Fiafalván ugyancsak a tornyon egy régi, szép, aránylag jól megszerkesztett napóra van évfelirattal (2. ábra). Kálnokon a napóra nem a templomon, hanem a védőfalon van, az útról jól látható helyen. Sajnos nagyon elhanyagolt

2. ábra

az állapota, a számok csak helyenként kivehetők, az árnyékvetője hiányzik. Kézdimartonfalván a templom fel van újítva, árnyékvető is van, de hiányoznak a számok. Viszont létezik egy régi felvétel a templomról, amelyen jól láthatók a számok, lenne mi szerint felújítani az óralapot is. Talán a magyarigeni napóra van a legelhanyagoltabb állapotban, ugyanis mállik le a festékréteg, amire fel van festve. Hamarosan nem lesz mit felújítani. Nagykenden a templom déli falán egy igen pontosnak tűnő, aránylag jó állapotban levő napóra van. Héjjasfalván a felújított napórán „ORA ET LABORA” felirat olvasható.

Miholcsa Gyula

(Folytatjuk)

Hírek – Események

• **Marosdécei emlékezés Varga Zsigmondra.** A jeles bölcészprofesszorra, vallástörténészre és sumerológus tudósra, a falu nagy szülöttére emlékezett nemrég a Marosdécsi Ref. Egyházközség. A megemlékezés Kató Béla erdélyi püspök igehirdetésével kezdődött. Varga Zsigmondról tartott népszerűsítő előadást

dr. Baráth Béla Levente debreceni egyetemi tanár. A megemlékezésen jelen volt Varga Zsigmond unokája, P. Tóth Béláné Zsuzsanna. Istentisztelet után Gudor Botond nagyenyedi esperes jelenlétében a templomkertben emléktáblát és kopjafát avattak. Varga Zsigmond százéves vallástörténeti-didaktikai irányvonalának időszerűségéről dr. Hodossy-Takács Előd debreceni tanár tartott előadást.

• **Megújult a szépkenyerűszentmártoni templom.** Kató Béla püspök igehirdetését követően Orbán Tibor lelkipásztor elmondta, hogy a templom építésének 90. évfordulójára gyűltek össze, a templom 1922–1926 között épült Vass István lelkipásztor szolgálata alatt, a mostani felújítás mintegy két évet tartott. Vass István lelkipásztor leszármazottainak nevében

Tökés Erzsébet mondott köszöntőt, megemlékezett az Árpád-kori templomról, amelyet a gyülekezet lebontott, amikor falai repedezni kezdtek. Hangsúlyozta, ez a mostani templom is sok embernek nyújtott vigasztalást, örömet és együttélést. Kiemelte a szentmártoniak adakozó hozzáállását, a templom iránt tanúsított hűségüket.

Isten minden gyermekben értéket teremtett

Nagyenyeden tartották a Kárpát-medencei református intézmények közös tanévnyitóját

A Bethlen Gábor Kollégium ünnepélyes felavatását követő napon, vasárnap délelőtt került sor a Kárpát-medencei református iskolák közös tanévnyitójára. Az istentiszteleten a Kárpát-medence 36 református tanintézete képviseltette magát. Az esemény végén Popper Cserepes Zsófia nyugalmazott királyhágómelléki oktatónak átadták a Bethlen-díjat.

A nagyenyedi vártemplomban tartott ünnepség alkalmával Szegedi László missziói előadó, a kollégium egykori diákja hirdette az Igét 1Móz 6,9–22 alapján. Majd Brendus Réka, a kollégium volt diákja, a magyar miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkárságának főosztályvezető-helyettese köszöntötte – ahogy fogalmazott – a dél-erdélyi magyarság egyik legkiemelkedőbb intézményének diákjait és tanárait. A román oktatásügyi államtitkárság kabinetigazgatójaként Nagy Éva szólt az egybegyűltekhez. „Megmaradni csak úgy lehet, ha értékeinket megőrizzük és továbbadjuk. Ezek közé tartozik anyanyelvünk is, amely ősi hi-

tünkkel együtt önazonosságunk alapját jelenti” – hangsúlyozta Nagy Éva.

A köszöntéseket követően Ábrám Tibor, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának világi alelnöke, a miskolci Lévy József Református Gimnázium iskolaigazgatója tartott tanévnyitói beszédet. Beszédében hangsúlyozta: intézményeink egyre inkább érzékelik, hogy Európa egyik legnagyobb keresztyén református nevelési rendszerének tagjai. Ez a stratégiai tervezés lehetőségét és felelősségét jelenti számunkra.

Ábrám Tibor elmondta: a testvéri közösségvállalás gyakorlata érhető tetten a Kárpát-medencei református oktatásalap adománygyűjtésében is. Ennek eredményeképpen a

nagyenyedi kollégium kilencedikes tanulója ajándékban részesült: minden diák Bibliát kapott. A Fórika Éva által vezetett kollégiumi kórus műsorát követően a 2004-ben alapított Bethlen-díj átadására került sor. Idén Királyhágómellékről érkezett a kitüntetett Popper Cserepes Zsófia tanárnő személyében. A díjazott német–magyar szakon végzett a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen, majd 30 évig Nagyváradon tanított. Az újraindult Lorántffy Zsuzsanna Gimnáziumba került 1991-ben, majd néhány év múlva az igazgatója lett. Ez volt az iskola legsikeresebb időszaka – mondta az öt méltató Kovács Laura nagyvárad-i tanárnő, aki szerint a díjazott vallotta: Isten minden gyermekben értéket teremtett.

Somogyi Botond

ISSN–1223–8848

Álláshirdetés

A sepsiszentgyörgyi Diakónia Keresztyén Alapítvány felnőtt fogyatékkal élők nappali és támogatott foglalkoztatási központja

Gyógypedagógust/Fejlesztő pedagógust keres

Főbb feladatok, munkák:

- aktívan részt vesz a munkaterápiás tevékenységek, a szabadon választott foglalkozások tervezésében, szervezésében, lebonyolításában,
- részt vesz a heti csoportmegbeszéléseken,
- munkahelykeresés, támogatott foglalkoztatás mediálása,
- kapcsolattartás az ügyfél családjával és környezetével, szakmai dokumentáció,
- kapcsolattartás a különböző intézményekkel,

– önképzéssel, szervezett továbbképzéssel gyarapítja szakmai ismereteit,

– továbbá mindaz, amellyel a munkaköréhez kapcsolódóan, a szakképzettségével összefüggően az intézményvezető megbízza.

Az álláshoz tartozó elvárások:

– felsőfokú végzettség, gyógypedagógiai módszerek változatos alkalmazásának ismerete,

– fogyatékkal élők iránti érzékenység, nyitottság,

– elhivatottság, kiváló kapcsolatteremtő és konfliktusmegoldó képesség, empátia, humorérzék, türelem.

Az állás betöltéséhez előnyt jelent a B kat. autóvezetői jogosítvány.

Elérhetőség: 0733-065 375, Olcsvári Tünde pszichológus, intézményvezető

Sepsiszentgyörgy, Gyöngyvirág utca 5. (8.00 és 16.00 óra között)

ÜZENET

Az Erdélyi Református Egyházkerület gyülekezeti lapja

A szerkesztőség címe: 400158 Kolozsvár Eötvös utca (str. Constanța) 1–3. sz.

Telefon: 0731-019404

Drótposta: uzenet@reformatus.ro

<http://www.reformatus.ro/uzenet.html>

Főszerkesztő: Somogyi Botond

Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik.

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában Felelős vezető: Dávid Zoltán